

Eik , Beukachtigen.

Quercus, Fagaceae.

N: Zomereik, Amerikaanse Eik, Wintereik, Kurkeik.

D: Eiche, Stieleiche, Steineiche, Winter- Sommereiche, Heister.

GB: Oak, Sessile oak.

F: Chêne d' été - d' hiver, Ch. sessile, Ch. Noir, Rouvre.

Algemeen.

Als we van een "heilige boom" kunnen spreken, dan is dat zeker de Eik. De Kelten zowel als de Germanen beschouwden de eik als een geschenk van de hemel. De woudreuzen kunnen meer dan 1.000 jaar oud worden, een ondenkbare ouderdom waarin de gemiddelde overleving zo'n 34 jaar bedroeg en mensen van 60 stokoud waren..

Europa is een woudzone en voor de bossen geroid werden maakte de eik aanspraak op een groot gedeelte van deze gebieden. Voor de toenmalige inwoners maakte het bos het hoofdbestanddeel van hun leefwereld en alles wat met de Eik te maken had werd als heilig beschouwd.

Het harde hout biedt lang weerstand aan de grillen van de natuur en is ideaal om duurzame woningen op te trekken en meubelen te vervaardigen. Ook karren en ander gerei werden veelvuldig uit eikenhout vervaardigd.

Planten, die op de Eik groeien, zoals de Vogellijm, werden ook tot het rijk der hemelen gerekend. Wie te veel van deze plant gebruikt krijgt inderdaad een verlaging van de bloeddruk en kan effectief de eeuwige jachtvelden opzoeken na hevige krampen en stuipen, die aan epilepsie doen denken.

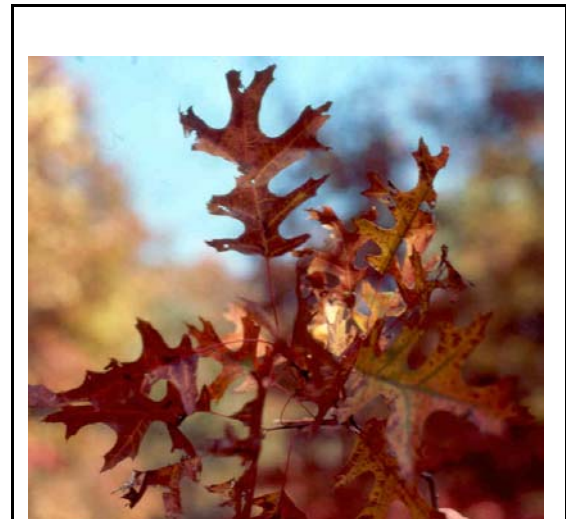
De Eik groeit op gronden, die voorheen door andere planten werden gekoloniseerd; hij is de laatste van een hele reeks opeenvolgende plantengemeenschappen. Daardoor valt de ondergrond van het eikenbos vrij gediversifieerd uit. De ondergroei is laag doch zeer gevarieerd.

Zowel Els als Hulst en Hazelaar wedijveren er om een plaatsje. Eikenbladeren verteren immers snel en vormen een voedzame bovenlaag. De rijke flora met goed gevulde vruchtenschotel lokt ook talloze dieren aan. Geen wonder dat het

Eikenbos een heilige plaats was, waar het wild voor het grijpen lag.

In het krui van de Eiken voelen galwesten en rupsen zich thuis.

Tegenwoordig treffen we veel Amerikaanse soorten aan in Europa.



De *Quercus coccinea* kleurt prachtig rood in de herfst en vervalft in bronzen tinten. Een wonderlijke verschijning.

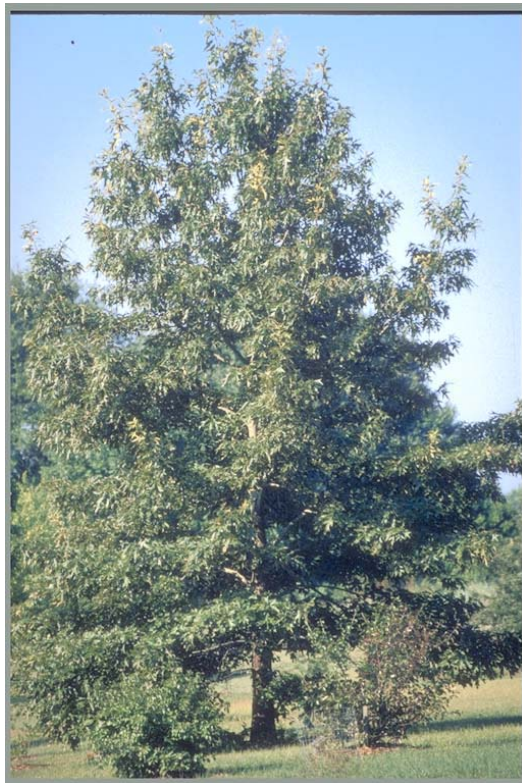
De *Quercus coccinea* of Scharlaken Eik heeft diep ingesneden bladeren en schuwt

kalkrijke gronden en gezelschap van andere bomen. In de herfst doet hij zijn naam eer aan en kleurt geleidelijk prachtig rood.

De diepingesneden bladeren verraden zijn herkomst.

De Amerikaanse Eik of Quercus rubra

heeft ook getande, doch minder ingesneden bladeren. De kleuromslag van groen naar rood in



Quercus rubra

De Quercus pallustris of Moereseik kan evenmin als de twee vorige soorten zijn Amerikaanse afkomst verbergen: puntige, diep ingesneden bladeren. Zijn hout is gevoelig aan rot en zoals zijn naam het laat vermoeden groeit hij het best op vochtige grond.

De meeste Eiken komen laat in blad en behouden tijdens de winter het grootste deel van hun dorre bladeren. Een uitzondering daarop is **de Zomereik**, die met zijn afgeronde gelobde bladeren duidelijk te onderscheiden is van de

Amerikaanse soorten. Hij draagt gesteelde vruchten en zittende bladeren.

de herfst gebeurt in één enkele keer. Het is een snelle groeier, die het goed doet in de volle zon op doorlatende bodem. De bast bevat veel looizuur. In Amerika wordt hij belaagd door een schimmelziekte, overgebracht door schorskevers.



De *Zomereik* heeft kortgesteelde bladeren en langgesteelde vruchten (zie ook)

www.kulak.ac.be/.../08%20zomereik%20E5.htm



Quercus petraea of Steeneik

De *Wintereik* heeft langgesteelde bladeren en kortgesteelde vruchten.

De Wintereik daarentegen heeft zittende vruchten en gesteelde bladeren.

De Kurkeik anderzijds behoudt tijdens de winter op overtuigende wijze zijn groene bladeren. De schors wordt regelmatig gestoken om er stoppen van te maken en dient zelfs vloeren en wandbekleding.

De Moseik heeft behaarde napjes waarin de eikels zitten. Zij doen denken aan mos. Zijn hout

is onderhevig aan rot en trekt scheef met kleuven, ongeschikt voor buitenwerk dus. Zijn blad is langwerpig en ingesneden. In tegenstelling tot de andere variëteiten groeit hij ook in kalkbodem.

De gebrande eikels van de Hongaarse Eik worden gebruikt om hersatz-koffie te brouwen. Het looizuur en de bitterstoffen uit de bast en de vruchten zijn gemakkelijk vast te stellen door op een eikel of een stuk bast te kauwen. De concentratie is zo hoog, dat ze ongenietbaar zijn. De werking is dan ook samentrekkend, bloedstillend, ontstekingswerend, pijnstillend en stoppend bij diarree.

Voor geneeskundig gebruik worden echter enkel de bast van jonge twijgen gebruikt. Ook de bladeren en de eikels kunnen worden aangewend.

Geneeskrachtige eigenschappen.

Uitwendig gebruik.

Brandwonden, zweetvoeten, zweren, aambeien en eczemen reageren gunstig op een uittreksel van eikenbast. De samentrekkende en ontsmettende eigenschappen van de looistoffen doen hier hun werk.

Als gorgelmiddel kan een aftreksel gebruikt worden tegen mond- en keelontsteking.

Inwendig gebruik.

Bij diarree en maag- of darmkatar wordt de inwendige versie van het uittreksel gebruikt. Dat is uiteraard veel lichter dan het uitwendige recept.

Eikelkoffie en eikelcacao zijn ook vormen van inname. De sterkte van de drank wordt hier bepaald door de persoon die ze bereidt.

Bereidingen.

In- en uitwendig gebruik.

50 gram gedroogde en fijn gemaakte bast gedurende een kwartier koken. Daarna filteren. Voor inwendig gebruik 3 kleine kopjes per dag.

Tegen zweetvoeten.

500 gram bast in 3 tot 4 liter water koken. Dit aftreksel wordt aan het (voet-)bad toegevoegd. Daarin niet overdrijven om geen verkleuringen

van de huid te te bekomen!!

De Eik als bonsai.

De Eik verdraagt over het algemeen geen kalkrijke bodem. Dat houdt verband met de symbiose op de wortels. Toch vraagt hij een goed doorlatende bodem.

Enkel de Zomereik, met kortstelige bladeren en langstelige vruchten, verdraagt watergift met leidingwater. De kalk verdingt echter vlug de opslagmogelijkheden van de aanwezige klei in de bodem, waardoor de bladgrootte snel vermindert. Wanneer de bladgrootte onder de helft van de normale bladgrootte komt is de boom aan het einde van zijn reserves. Ompotten zou dan een oplossing zijn, ware het niet dat de Eik deze behandeling moeilijk verdraagt.

Een flink uit de kluiten gewassen eik heeft een flinke reserve. Deze is echter bij ondoordacht verpotten en onzorgvuldige watergift na een zevental jaar uitgeput.

Best is de boom de kans te geven om de twee tot drie jaar zijn wortelgestel uit te breiden door één derde van de oude aarde weg te nemen en te verpotten in een iets grotere schaal. Wanneer de boom een hoogte heeft bereikt van een ca 1 meter en de schaal een tiental liter substraat bevat kunnen we gaan denken aan stabiliseren.

Stijlen.

Alle stijlen zijn in principe uitvoerbaar met een Eik. De hoekige groei maakt hem echter moeilijk behandelbaar in cascdestijl.

Standplaats.

Een zonnige standplaats met ruimte en lucht zijn onontbeerlijk. De gemakkelijke aantasting door de witziekte maakt ventilatie noodzakelijk.

Ziekten.

Galwespen, rupsen en witziekte zijn gevreesde plagen. Waar mogelijk is manueel verwijderen van de aangetaste delen en belagers te verkiezen boven chemische stoffen.

Tegen eikenmeeldauw en andere kwalen kan eventueel gesproeid worden met een uittreksel van 1/3 Mierikwortel (baderen en wortel), 1/3 Paardestaart en 1/3 Absint Alsem a rato van 500 gram per liter (lauw) water. Vierentwintig uur laten trekken. Gedurende twee weken twee tot

drie maal per week benevelen 's avonds op het droge blad. Desnoods spuitzwavel gebruiken.

Snoei.

De elegantste methode is het uitnijnen van de knoppen om de vertakking te verbeteren.

Om de groei naar onder te versterken is het aangeraden het bovenste gedeelte van de boom tijdens de vormingsperiode een bladsnoei te geven in drie uitdunningen.

Arboretus.